

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ЛІСОВА ПОЛІТИКА, ЛІСОВА ТАКСАЦІЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ

УДК 630*5

ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КЛАСИФІКУЮЧОГО ФАКТОРУ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ТАБЛИЦЬ ХОДУ РОСТУ МОДАЛЬНИХ ДЕРЕВОСТАНІВ ТВЕРДОЛИСТЯНИХ ПОРІД

*О.П. Бала, кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Сучасне лісове господарства України ґрунтується на використанні великої кількості нормативно-довідкової інформації, щодо оцінки стану лісів, їх продуктивності та особливостей росту. Для цього розроблено низка нормативів у вигляді таблиць ходу росту, сортиментних, товарних, стандартних та інших таблиць [2, 3, 4]. Важливе місце серед цих нормативів займають таблиці ходу росту для модальних деревостанів, які описують не умовні деревостани (повні чи найбільш продуктивні), а характеризують сучасний стан фактично існуючих найбільш поширених насаджень.

Загалом, щодо зростання твердолистяних деревних порід на території України, можна зазначити, що вони віддають перевагу багатим за родючістю та свіжим або вологим за вологістю умовам зростання, що цілком відповідає особливостям їх росту [1]. Метою проведеного аналізу є розгляд можливості використати показника класу бонітету та типу лісорослинних умов (ТЛУ) в якості класифікуючого фактору при поділі дослідних даних для проведення моделювання ходу росту.

1. Відхилення показників дисперсії основних таксаційних показників за породами та переважаючими ТЛУ

ТЛУ	Абсолютне значення дисперсії на контролі та відхилення для середніх показників, %											
	Дуб			Бук			Граб			Ясен		
	Н	D	М	Н	D	М	Н	D	М	Н	D	М
Контр.	8,7	14,1	3621	7,8	12,1	7535	5,3	9,4	2569	21,0	27,4	5894
B ₂	5,7	14,2	74,0	48,7	96,7	-18,4	17,0	-16,0	43,1	-19,5	81,8	-21,6
B ₃	-28,7	-6,4	-9,6	151,3	147,1	14,3	-34,0	13,8	-39,5	-81,4	-64,6	-46,5
C ₂	-26,4	-12,8	2,4	2,6	6,6	-23,3	9,4	0,0	0,4	-26,7	-22,3	-13,8
C ₃	-37,9	-5,7	-18,3	-11,5	1,7	1,2	-11,3	8,5	-6,9	-62,4	-47,8	-30,8
C ₄	-2,3	100,7	-20,9	39,7	-17,4	-34,8	-37,7	-6,4	-27,9	-70,0	-51,8	-25,7
D ₂	-35,6	-22,0	-28,2	-15,4	-4,1	-23,0	-13,2	-10,6	-12,1	-48,1	-37,2	-33,1
D ₃	-43,7	-22,0	-22,4	-19,2	-14,0	-9,8	-11,3	2,1	14,9	-59,5	-38,7	-23,7
D ₄	-44,8	2,1	-23,9	-44,9	-6,6	237,6	101,9	45,7	77,1	-54,3	-39,4	-19,2

Щоб дослідити вплив ТЛУ на розподіл таксаційних параметрів було пораховано показник дисперсії для середньої висоти (Н),

середнього діаметра (D) та запасу на 1 га (M) в VI класі віку (оскільки він є середнім для всіх досліджуваних порід) загалом та в розрізі найбільш поширених ТЛУ. Порівнявши пораховані значення дисперсії з контрольними (загальний показник дисперсії без поділу за ТЛУ) були отримані відхилення від них в межах кожного ТЛУ та деревної породи. Розраховані дані наведено в табл. 1.

Такі ж розрахунки показників дисперсії були проведені з поділом на класи бонітету. Відхилення розрахованих показників від контрольних значень наведено у табл. 2.

2. Відхилення показників дисперсії основних таксаційних показників за породами та переважаючими класами бонітету

Бонітет	Абсолютне значення дисперсії на контролі та відхилення для середніх показників, %											
	дуб			бук			граб			ясен		
	Н	D	M	Н	D	M	Н	D	M	Н	D	M
Контр.	8,7	14,1	3621	7,8	12,1	7535	5,3	9,4	2569	21,0	27,4	5894
Ia	-85,1	-41,1	-33,6	-79,5	-31,4	-37,0	-67,9	-2,1	-2,2	-91,0	-65,3	-64,0
I	-82,8	-44,0	-52,5	-79,5	-36,4	-30,9	-56,6	-26,6	-13,6	-87,6	-60,9	-68,9
II	-79,3	-35,5	-62,4	-76,9	-22,3	-36,4	-54,7	-29,8	-28,2	-87,1	-58,4	-75,1
III	-71,3	-7,8	-68,0	-69,2	23,1	-60,5	-71,7	-37,2	-43,7	-86,2	-57,7	-81,1
IV	-71,3	21,3	-80,0	-62,8	138,0	-79,1	-75,5	-43,6	-50,6	-91,4	-63,9	-90,1
V	-79,3	17,7	-90,9	-74,4	70,2	-90,2	-79,2	-21,3	-64,7	-93,3	-75,2	-93,3

Порівнявши пораховані значення дисперсії з контрольними значеннями в обох досліджуваних випадках можна зазначити, що за всіма таксаційними показниками та породами значення дисперсії зменшилось лише в умовах D₂ в середньому майже на 24%, найбільше зменшилась варіація ясеня (майже на 40%), найменше граба (12%). В умовах D₃ показник дисперсії теж зменшився майже за всіма показниками крім діаметра та запасу для граба. Ці умови зростання є найбільш поширеними і загалом зменшення варіації є прийнятним. Проте з даних табл. 2 бачимо, що поділ за класами бонітету зменшив дисперсію майже всіх показників за виключенням діаметра для дубових та букових деревостанів лише у нижчих класах бонітету. Загальний відсоток зменшення варіації є набагато вищим, так для I бонітету дисперсія показників дуба зменшилась в середньому на 60 %, бука – 49 %, граба – 32 %, ясеня – 73 %, що дозволяє стверджувати про доцільність в якості класифікуючого фактору використовувати саме клас бонітету.

Список використаних джерел

1. Бала О. П. Типологічна характеристика твердолистяних деревостанів України // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Лісівництво та декоративне садівництво. 2016. № 238. С. 9–17.
2. Лісотаксаційний довідник. К. : Видавничий дім «Вініченко», 2013. 496 с.
3. Строчинский А. А., Швиденко А. З., Лакида П. И. Модели роста и продуктивность оптимальных древостоев. К. : Издательство УСХА, 1992. 144 с.
4. Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии / Под. ред. А. З. Швиденко и др. К. : Урожай, 1987. 560 с.